

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.213.2026

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na Interpelację nr 16144 Pani Posłanki Urszuli Pastawskiej, w sprawie ograniczenia środków z Funduszu Pracy na rok 2026 oraz zasad gospodarowania rezerwą tego funduszu, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Tytułem wstępu trzeba zaznaczyć, że zgodnie z art. 29 ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹ podstawę gospodarki finansowej Funduszu Pracy (dalej „FP”) będącego państwowym funduszem celowym stanowi roczny plan finansowy FP. Określa on m.in. przychody funduszu i ich źródła oraz zadania realizowane z jego środków. Plan obejmuje również kwotę środków na finansowanie form pomocy przeznaczaną przez urzędy pracy w danym roku budżetowym na aktywizację osób bezrobotnych i poszukujących pracy.

Plan finansowy FP stanowi załącznik do ustawy budżetowej na dany rok – jego projekt jest przekazywany Ministrowi Finansów i Gospodarki w trybie i terminach określonych przez przepisy dotyczące prac nad projektem ustawy budżetowej. Minister Finansów i Gospodarki przedstawia następnie projekt ustawy budżetowej na rok kolejny wraz z uzasadnieniem Radzie Ministrów, która przedkłada go Sejmowi w terminie do 30 września roku poprzedzającego dany rok budżetowy².

Pismem z 25 lipca 2025 r. Minister Finansów i Gospodarki przekazał do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (MRPiPS) limit wydatków FP do uwzględnienia w projekcie planu finansowego na 2026 r. Limit określono na poziomie 10,1 mld zł.

Kierownictwo MRPiPS na każdym etapie uzgodnień wskazywało, że dla prawidłowego funkcjonowania powiatowych urzędów pracy konieczne jest utrzymanie finansowania aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu na poziomie z 2025 r., tj. ok. 3,65 mld zł. Przedstawiono w tym zakresie szczegółowe uzasadnienie, wskazując m.in. na:

- wzrost kosztów świadczeń wypłacanych z Funduszu Pracy (zasiłki, stypendia, refundacje);
- wzrost minimalnego i przeciętnego wynagrodzenia, które wpływają na wysokość refundacji i dofinansowań;
- rosnącą efektywność kosztową form aktywizacji zawodowej (z ok. 18 tys. zł w 2023 r. do ponad 21 tys. zł w 2026 r.);
- konieczność utrzymania liczby osób objętych wsparciem, w tym seniorów i osób długotrwale bezrobotnych.

Mimo to kwotę zabezpieczoną w planie FP na 2026 r. ustalono na poziomie niższym od postulowanych potrzeb finansowych, tj. niższym od planu na 2025 r. o 1,5 mld zł w zakresie zadania dotyczącego aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych realizowanej przez urzędy pracy. W planie finansowym Funduszu Pracy na 2026 r. na aktywizację zawodową

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, z późn. zm.

² Ustawa budżetowa na rok 2026 (Dz.U. poz. 62) została podpisana przez Prezydenta RP 20 stycznia 2026 r.

bezrobotnych zabezpieczono zatem 2 147 808 000 zł, z czego 429,6 mln zł stanowi rezerwa Funduszu Pracy.

Pragnę przy tym zaznaczyć, że Minister Finansów i Gospodarki w kierowanej do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej korespondencji wielokrotnie zwracał uwagę na fakt objęcia Polski procedurą nadmiernego deficytu (EDP), który wymaga konsolidacji finansów publicznych i redukcji deficytu w kolejnych latach. Znajduje to odzwierciedlenie w Średniookresowym planie budżetowo- strukturalnym na lata 2025-2028, określającym ścieżkę wydatków, której przestrzeganie jest konieczne do ograniczenia deficytu nominalnego i redukcji długu w średnim okresie. Minister wskazywał też, że wydatki FP objęte są stabilizująca regułą wydatkową (SRW) oraz limitem wskazywanym rokrocznie w ustawie budżetowej, w związku z czym każda dotycząca ich zmiana ma bezpośredni wpływ na ograniczenie wydatków pozostałych podmiotów objętych SRW. Ewentualne zwiększenie tych kwot powinno być poprzedzone analizą potrzeb i wskazaniem oszczędności w wydatkach na inne zadania. Zgodnie z informacją przekazaną przez Ministra Finansów i Gospodarki na dzień dzisiejszy nie ma wygenerowanych oszczędności, które można by przeznaczyć na finansowanie form pomocy. Mimo to rozmowy z Ministrem Finansów i Gospodarki w sprawie zwiększenia środków FP w bieżącym roku z przeznaczeniem na działania aktywizacyjne trwają

Podział kwot środków FP wynikających z planu finansowego FP na finansowanie realizacji form pomocy przez samorządy powiatowe regulują przepisy ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia³ i wydane na podstawie art. 277 tego aktu rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 listopada 2025 r. w sprawie zasad gospodarki finansowej Funduszu Pracy⁴ („rozporządzenie RM). Na podstawie art. 267 ust. 4 ww. ustawy w związku z § 6 rozporządzenia RM kwota środków FP na finansowanie form pomocy, w tym tych realizowanych w ramach projektów EFS+, określona w planie finansowym FP na 2026 rok - pomniejszona o rezerwę pozostającą w dyspozycji ministra właściwego do spraw pracy - dzielona jest między województwa algorytmem.

Zgodnie ze wzorem określonym w § 6 rozporządzenia RM kwota na formy pomocy dzielona jest między województwa w poniższych proporcjach w ramach czterech wskaźników:

- wskaźnik B - 75% kwoty dzielone jest na podstawie liczby bezrobotnych w województwach,
- wskaźnik S - 5% kwoty dzielone jest na podstawie efektów zastosowanych działań aktywizacyjnych związanych z subsydiowaniem zatrudnienia (refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej, prace interwencyjne oraz roboty publiczne),
- wskaźnik E - 10% kwoty dzielone jest na podstawie efektów zastosowanych działań edukacyjnych (szkolenia, staże),
- wskaźnik N - 10% kwoty dzielone jest na podstawie efektów pozostałych działań aktywizacyjnych w danym województwie.

Bazując na danych sprawozdawczych środki dla województw wyliczane są w ramach każdego z powyższych wskaźników proporcjonalnie - udziałem procentowym jaki wskaźnik osiągnięty w województwie ma w sumie dla tego wskaźnika ze wszystkich województw. Następnie są one sumowane. Na tej podstawie ustalana jest ogólna kwota środków FP dla każdego z województw.

³ Dz. U. poz. 620, z późn. zm.

⁴ Dz. U. poz. 1662.

Zmniejszenie środków FP dla poszczególnych województw nie wynika zatem z zastosowania przy ich podziale algorytmu, tylko z niższej kwoty ogółem jaką zabezpieczono dla wszystkich samorządów powiatowych w planie finansowym FP na rok 2026.

Kwoty ustalone dla samorządów województw są dzielone dla poszczególnych samorządów powiatowych przez zarząd województwa według kryteriów określonych przez sejmik województwa. Oznacza to, że podczas opracowywania kryteriów podziału istnieje możliwość uwzględnienia szczególnych potrzeb lokalnych rynków pracy.

Samorzady powiatów na finansowanie kosztów realizacji form pomocy, w tym tych realizowanych w ramach projektów EFS+, w skali kraju dysponują w roku 2026 środkami FP w kwocie 1,7 mld zł (z czego do dyspozycji Starosty Kętrzyńskiego pozostaje 6,5 mln zł) czyli wyższej, niż wskazano w Interpelacji. Środki przyznawane są na cały rok i w transzach miesięcznych trafiają na konta powiatowych urzędów pracy. Wyboru wdrażanych form pomocy, w ramach łącznej kwoty ustalonej dla samorządu powiatu, dokonuje starosta po zasięgnięciu opinii powiatowej rady rynku pracy. To samorzady powiatów decydują, uwzględniając potrzeby lokalnych rynków pracy i własne możliwości, o wyborze i finansowaniu poszczególnych form pomocy.

Trzeba podkreślić, że analiza ustalonych kwot środków FP na finansowanie form pomocy, również tych realizowanych w ramach projektów EFS+, wskazała, iż nie ma powiatowych urzędów pracy, które dysponowałyby w br. środkami FP w wysokości niższej o 80% względem 2025 r. W 96 powiatowych urzędach pracy kwota dostępnych środków FP w roku 2026 jest niższa o ponad 50% w porównaniu do roku ubiegłego, a w 218 pup mieści się ona względem 2025 r. w przedziale między 30 a 50%. Przywoływany w interpelacji Powiatowy Urząd Pracy w Kętrzynie dysponuje w roku 2026 środkami FP niższymi o 40,74% w porównaniu do roku minionego.

Obok środków przekazywanych przez dysponenta FP powiatowym urzędom pracy na finansowanie kosztów realizacji form pomocy, minister właściwy do spraw pracy dysponuje rezerwą. W jej ramach minister może zwiększać środki przyznane samorządom na finansowanie w danym roku budżetowym form pomocy, uwzględniając zgłaszane przez urzędy pracy potrzeby. Procedurę ubiegania się o środki rezerwy FP określa dokument „Zasady ubiegania się o środki rezerwy Funduszu Pracy na finansowanie działań aktywizacyjnych w 2026 roku” opublikowany w Intranecie Publicznych Służb Zatrudnienia 4 lutego br. Wśród możliwych do finansowania z rezerwy FP działań i programów dwa - program aktywizacji zawodowej bezrobotnych zwolnionych z przyczyn niedotyczących pracowników oraz pracowników objętych zwolnieniami monitorowanymi, a także program aktywizacji zawodowej bezrobotnych na terenach, na których miały miejsce klęski żywiołowe - realizowane są bez konieczności ogłaszania naboru. Wnioski są rozpatrywane na bieżąco, w kolejności wpływu.

Dodatkowo, mając na względzie potrzebę wsparcia urzędów, którym przyznane dotychczas środki FP nie pozwoliły na zabezpieczenie finansowania zobowiązań powstałych w roku minionym na podstawie art. 269 ustawy o rynku pracy i służbach zatrudnienia, Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej podjęła decyzję o przeznaczeniu na ten cel 50,3 mln zł z FP. Z tej kwoty 92,2 tys. zł otrzymał Powiatowy Urząd Pracy w Kętrzynie.

Informuję przy tym, że w roku 2025 wpływ z obowiązującej składki na FP (1%) wyniósł 10 303 451 tys. zł. Trzeba zaznaczyć, że Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie może w sposób swobodny dysponować przychodami pochodzącymi ze składek. Zgodnie z art. 29 ust. 10 ustawy o finansach publicznych koszty państwowego funduszu celowego mogą być ponoszone w ramach planowanych przychodów, z uwzględnieniem możliwości

wykorzystania środków pieniężnych z poprzednich okresów. Środki, które wpłyną do FP w danym roku i nie zostaną wydane, trafiają na rachunek dysponenta FP.

Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej ogłosiła ponadto 4 lutego br. nabór wniosków dla urzędów pracy o dodatkowe wsparcie z rezerwy FP na finansowanie form pomocy. Po ich weryfikacji i ocenie z rezerwy przyznano na ten cel 173,5 mln zł. Dodatkowe środki otrzymał każdy urząd pracy, który złożył o nie wniosek. Powiatowemu Urzędowi Pracy w Kętrzynie przekazano 1,4 mln zł.

Dla sytuacji na rynku pracy istotny jest przede wszystkim wzrost gospodarczy, a prognozy wzrostu PKB na 2026 r. są optymistyczne. Z drugiej strony w Polsce utrzymuje się duże zróżnicowanie regionalne bezrobocia – niską stopę bezrobocia rejestrowanego notuje się w dużych miastach, na terenach z wysoką gęstością zaludnienia, koncentracją inwestycji i kapitału oraz dobrą infrastrukturą. Z kolei w powiatach słabo zurbanizowanych i z ubogą infrastrukturą bezrobocie jest na wyższym poziomie. W powiecie kętrzyńskim stopa bezrobocia na koniec roku 2025 wyniosła 17,6%, a wg szacunków MRPiPS w kwietniu br. spadła do ok. 17,2%. Niemniej jednak stopa bezrobocia w powiecie była wyraźnie wyższa niż w woj. warmińsko-mazurskim (9,7% wg szacunków MRPiPS w kwietniu 2026 r.) i prawie 3-krotnie wyższa niż w kraju (6,0%).

Zmniejszenie limitu środków przeznaczonych na różne formy wsparcia oznacza priorytetyzację pomocy oferowanej osobom znajdującym się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, np. młodym i bez kwalifikacji zawodowych, a także koncentrację na instrumentach o najwyższej skuteczności zatrudnieniowej, które bezpośrednio zwiększają szanse beneficjentów wsparcia na znalezienie trwałego zatrudnienia. Urzędy pracy powinny również intensyfikować pomoc w ramach pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego, bez konieczności angażowania środków FP.

Należy zwrócić też uwagę na fakt, że w obszarze rozwoju umiejętności dużą rolę odgrywają programy współfinansowane z EFS+, będące od lat ważnym uzupełnieniem krajowych instrumentów aktywizacyjnych. W tym obszarze dostępne środki pozostawiono na poziomie z roku ubiegłego.

Na poziomie analogicznym do roku poprzedniego pozostaje też wysokość środków przeznaczonych na wspieranie kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego. Celem pomocy udzielanej ze środków KFS jest zapobieganie utracie zatrudnienia przez osoby pracujące spowodowanej niedostosowaniem ich kompetencji do wymagań zmieniającej się gospodarki. Ten rodzaj inwestycji w potencjał kadrowy poprawia zarówno pozycję firm, jak i samych pracowników na konkurencyjnym rynku pracy.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Aleksandra Gajewska

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/